



CRNA GORA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE



amis

BILTEN

48 – 2010 Živa stoka

AGRARNI MARKETINŠKI INFORMACIONI SISTEM
CRNE GORE





1. decembar 2010. Vol. 5, Broj 48

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore www.minpolj.gov.me
www.amiscg.org

Ponuda na stočnim pijacama

2-3

Pregled cijena žive stoke

3-7

Napajanje životinja

8

PONUĐA NA STOČNIM PIJACAMA

U Baru najskuplja prasad

Na svim stočnim pijacama i farmama dominirala je i trgovina jagnjadima, i bilježimo blagi pad cijene istih. Prethodne nedjelje održana je nikšićka stočna pijaca i ponuda stoke je bila dobra.

Najbolju ponudu jagnjadi i šilježadi bilježimo u Pljevljima, gdje je bilo u ponudi 450 jagnjadi po cijeni od 2,2 do 2,4 i 40 šilježadi sa cijenom od 2 do 2,2€/kg žive mjere.

Šilježad na podgoričkoj stočnoj pijaci su prodavana po cijeni od 2,2 do 2,4€/kg žive mjere u ponudi je bilo 320 grla.

U Nikšiću cijena jagnjadi se kretala od 2,4 do 2,6€/kg žive mjere i u ponudi je bilo 65 grla.

U Bijelom Polju trgovina jagnjadima se obavljala na farmama sa cijenom od 2,3 do 3€/kg žive mjere, što predstavlja najveću cijenu jagnjadi.

Na beranskoj stočnoj pijaci imali smo slabiju ponudu svega 15 jagnjadi po cijeni 2,2€/kg žive mjere.

U Baru nije bilo ponude jagnjadi.

Bar

Cijene žive stoke ove nedjelje nijesu se mijenjale u odnosu na prethodnu. Trguje se sa malim brojem kategorija i u malom obimu. Na pijaci u Vladimiru smo imali u ponudi samo 3 krave za klanje.

Berane

Na stočnoj pijaci u Beranama ove nedjelje bila je slaba ponuda skoro svih vrsta i katego-

rija žive stoke. Tražnja je bila mala a cjenovni trend na istom nivou, osim kod kategorija teladi, jagnjadi i junadi kod kojih je u umjerenom padu.

Nikšić

Cijene žive stoke u Nikšiću se nijesu mijenjale u poređenju sa prošlom nedjeljom. Na stočnoj pijaci je bila solidna ponuda i to: 35 ovaca za klanje, 12 ovnova, 14 koza, 10 kra-

va za klanje, 12 junadi ispod 300 kg, 5 junadi preko 300 kg težine i 25 jagnjadi.

Pljevlja

Dobra ponuda stoke zabilježena je protekle sedmice na pljevaljskim farmama i pijacama. I dalje je najviše u ponudi bilo jagnjadi čija se cijena kretala od 2,2€/ do 2,4€/kg. Cijena junadi, preko 300 kg kretala se do 1,9€/kg dok se cijena kod ostalih vrsta stoke, nije se bitnije mijenjala.

Bijelo Polje

U toku ove sedmice na bijelopoljskim stočnim pijacama osjetan je pad u ponudi kod

svih kategorija na šta su uticali loši vremenski uslovi, cijene su ostale na prošlonedjeljnom nivou.

Podgorica

I dalje veoma dobra ponuda šilježadi u Podgorici oko 320 grla sa prosječnom cijenom od 2,3€/kg žive mjere, dok su prasad koštala 3,2€/kg žive mjere. Ponuda domaće teladi je bila dobra 15 grla sa cijenom od 2,9€/kg žive mjere. Ovce za klanje su se mogle kupiti po cijeni od 1,5€/kg žive mjere a u ponidi je bilo 30-tak grla.



CRNA GORA MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

IZVJEŠTAJ O CIJENAMA ŽIVE STOKE

Datum prikupljanja podataka: 25. 11. do 1. 12. 2010. godine
Izveštaj sastavila: Služba za selekciju stoke

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
1	Telad 80-160 kg SIM kg	~	2.80 (2.80-2.80)	2.90 (2.80-3.00)	~	2.80 (2.70-2.80)	2.80 (2.80-2.80)	2.83 (2.78-2.85)
2	Telad 80-160 kg kg	2.80 (2.70-3.00)	2.60 (2.50-2.80)	2.40 (2.30-2.70)	3.00 (2.80-3.20)	2.80 (2.70-2.80)	2.90 (2.70-3.10)	2.75 (2.62-2.93)
3	Junad do 300 kg kg	2.00 (1.90-2.00)	~	~	2.00 (1.80-2.20)	2.00 (1.90-2.00)	2.30 (2.10-2.40)	2.08 (1.93-2.15)
4	Junad preko 300 kg kg	~	1.50 (1.50-1.80)	1.60 (1.50-1.70)	1.60 (1.50-1.80)	1.60 (1.55-1.90)	1.80 (1.60-1.90)	1.62 (1.53-1.82)
5	Krave za klanje SIM kg	~	~	1.00 (0.90-1.20)	~	~	~	1.00 (0.90-1.20)
6	Krave za klanje kg	1.00 (1.00-1.20)	1.00 (0.80-1.30)	0.90 (0.80-1.10)	1.00 (0.80-1.20)	1.00 (0.90-1.15)	~	0.98 (0.86-1.19)
7	Prasad kg	3.20 (3.20-3.50)	3.00 (3.00-3.00)	3.20 (3.00-3.50)	3.20 (3.00-3.50)	3.00 (2.90-3.00)	3.30 (3.20-3.30)	3.15 (3.05-3.30)
8	Svinje tovljenici kg	~	2.00 (2.00-2.00)	~	2.00 (1.80-2.20)	~	~	2.00 (1.90-2.10)
9	Krmače za klanje kg	~	~	~	1.50 (1.40-1.50)	~	~	1.50 (1.40-1.50)
10	Jagnjad kg	~	2.20 (2.20-2.20)	2.40 (2.30-3.00)	2.50 (2.40-2.60)	2.30 (2.20-2.40)	~	2.35 (2.28-2.55)
11	Šilježad kg	~	~	~	~	2.00 (2.00-2.20)	2.30 (2.20-2.40)	2.15 (2.10-2.30)
12	Ovce za klanje kg	~	~	~	1.80 (1.50-2.00)	1.30 (1.30-1.40)	1.60 (1.50-1.60)	1.57 (1.43-1.67)
13	Ovnovi kg	~	~	~	2.20 (2.00-2.20)	~	~	2.20 (2.00-2.20)
14	Jarad kg	~	~	70.00 (60.00-80.00)	2.75 (2.50-2.75)	~	~	36.38 (31.25-41.38)

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
15	Priplodne ovce grlo	~	100.00 (80.00- 130.00)	100.00 (95.00- 125.00)	100.00 (80.00- 120.00)	100.00 (90.00- 110.00)	110.00 (85.00- 125.00)	102.00 (86.00- 122.00)
16	Priplodne koze grlo	~	~	~	90.00 (70.00- 100.00)	~	80.00 (70.00- 90.00)	85.00 (70.00- 95.00)
17	Priplodne junice HF grlo	~	~	~	1,200.00 (1,000.00- 1,400.00)	~	~	1,200.00 (1,000.00- 1,400.00)
18	Priplodne krave HF grlo	~	1,500.00 (1,500.00- 1,500.00)	~	1,300.00 (1,000.00- 1,500.00)	~	720.00 (650.00- 830.00)	1,173.33 (1,050.00- 1,276.67)
19	Priplodne krave Smeđa grlo	~	~	~	~	1,200.00 (1,100.00- 1,350.00)	~	1,200.00 (1,100.00- 1,350.00)
20	Priplodne krave Melez grlo	890.00 (890.00- 890.00)	800.00 (500.00- 1,100.00)	700.00 (500.00- 1,100.00)	800.00 (600.00- 1,000.00)	750.00 (700.00- 850.00)	700.00 (640.00- 850.00)	773.33 (638.33- 965.00)

*Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 15-21.11.2010. godine

Jedinica mere din/kg			Težina/ uzrast		Rasa		Centralna Srbija										Vojvodina					Dominantna cena Srbija								
							Beograd	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor		S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin					
Bikovi	>500kg	SM	165																											
	sve težine	sve rase	170	150	155																									
Dviske	sve težine	sve rase	240	220	200	200	210	200	200	260	220	240	190	200					200	200										
Jagnjad	sve težine	sve rase	190	180	190	190	160	160											180											
Jarad	None	sve rase																												
Junad	<=300kg	SM	200				170	170	210																					
Junad	350-480kg	sve rase																				155								
Junad	>480kg	sve rase	180	160	140																160									
Koze	sve težine	sve rase	100	100	100	100	100	100	100											100	80									
Krave za klanje	sve težine	HF																				90		100						
Krave za klanje	sve težine	SM	110	90	110	110	100	100	105													115			110					
Krmače za klanje	>130kg	sve rase	110	110	100	120	100	100	100	100	100	110								70				100						
Ovca	sve težine	sve rase	130	120	110	120	100	100	100	140	130	110									100	100		100						
	sve težine	sve rase	160	170	120	140	140																							
Ovnovi za priplod	sve težine	sve rase	140	150	130	150	130	130	180	130	140	140	150	180		170	150	150	160		140									
Prasad	16-25kg	sve rase	150	150	140	140	150	180	150	150	150	160								180	170	150	150	160	150					
Prasad	<=15kg	sve rase	150	150	140	140	150	180	150	150	150	160									180	160	160	150						
Telad	80-160kg	HF	280	280			280										280			300				280	280					
Telad	80-160kg	SM	340	270	300	300	300	280	300										360						300					
Tovljenici	80-120kg	sve rase	130	130	130	150	130	130	120	130	140	130								120	140	130		130						
Tovljenici	>120kg	sve rase	120	110	110	120	120	120	110	120	130	120								130	120	120		120						
Šilježad	sve težine	sve rase	170	150	150	150	140	140	200	160																				

Cijene su izražene u dinarima. (1Euro = 107 dinara)

Izvor: STIPS

Prikaz cijena u kn/kg za grupu proizvoda / stoka, meso i mesne prerađevine

Prices for product group Stočni sajam-livestock market Tip cijene:

Geografska podjela: HR Regije

U razdoblju: od 15.11.2010 do: 21.11.2010(Tjedan:46)



Uspoređeno s razdobljem: od 01.11.2010 do: 07.11.2010(Tjedan:44)

Proizvod	Tip	Istra, Primorje i Dalma- cija			Kontinentalna Hrvatska			Hrvatska		
		Cijena	Stara	Razl.	Cijena	Stara	Razl.	Cijena	Stara	Razl.
tele simental (80-160 kg)-calf .	Min	20,00	21,00	-1,00	18,00	18,00	0,00	18,00	18,00	0,00
	Max	30,00	27,00	3,00	26,00	29,00	-3,00	30,00	29,00	1,00
	Prosjeck	24,76	22,83	1,93	22,52	22,92	-0,40	22,58	22,92	-0,34
tele holstajn (80-160kg)-calf .	Min	----	----	----	18,00	18,00	0,00	18,00	18,00	0,00
	Max	----	----	----	22,00	23,00	-1,00	22,00	23,00	-1,00
	Prosjeck	----	----	----	18,84	18,93	-0,09	18,84	18,93	-0,09
junica simental (za klanje)-heifer .	Min	----	----	----	9,00	9,00	0,00	9,00	9,00	0,00
	Max	----	----	----	11,50	11,00	0,50	11,50	11,00	0,50
	Prosjeck	----	----	----	10,49	10,44	0,05	10,49	10,44	0,05
junica holstajn (za klanje)-heifer .	Min	----	----	----	9,00	9,00	0,00	9,00	9,00	0,00
	Max	----	----	----	10,00	10,00	0,00	10,00	10,00	0,00
	Prosjeck	----	----	----	9,50	9,50	0,00	9,50	9,50	0,00
bik simental (>450kg)-beef .	Min	11,00	11,00	0,00	10,50	10,00	0,50	10,50	10,00	0,50
	Max	16,00	18,00	-2,00	13,00	13,00	0,00	16,00	18,00	-2,00
	Prosjeck	13,71	13,64	0,07	11,91	11,71	0,20	11,92	11,72	0,20
bik holstajn (300-450 kg)-beef .	Min	----	----	----	10,00	10,00	0,00	10,00	10,00	0,00
	Max	----	----	----	11,00	11,00	0,00	11,00	11,00	0,00
	Prosjeck	----	----	----	10,50	10,35	0,15	10,50	10,35	0,15
krava simental (za klanje)-cow .	Min	10,00	9,00	1,00	4,00	4,00	0,00	4,00	4,00	0,00
	Max	10,00	9,00	1,00	8,00	8,00	0,00	10,00	9,00	1,00
	Prosjeck	10,00	9,00	1,00	6,28	6,18	0,10	6,29	6,18	0,11
odojak (25-35 kg)-piglets .	Min	16,00	16,00	0,00	10,00	10,00	0,00	10,00	10,00	0,00
	Max	20,00	20,00	0,00	18,00	20,00	-2,00	20,00	20,00	0,00
	Prosjeck	17,04	17,13	-0,09	11,00	11,84	-0,84	11,02	11,86	-0,84
svinja (80-120 kg)-pig .	Min	10,50	10,50	0,00	8,50	8,50	0,00	8,50	8,50	0,00
	Max	16,00	16,00	0,00	15,00	14,00	1,00	16,00	16,00	0,00
	Prosjeck	13,88	13,72	0,16	9,93	9,73	0,20	9,96	9,75	0,21
krmača (za klanje)-sow .	Min	----	----	----	5,00	5,00	0,00	5,00	5,00	0,00
	Max	----	----	----	10,00	9,00	1,00	10,00	9,00	1,00
	Prosjeck	----	----	----	7,02	6,25	0,77	7,02	6,25	0,77
janjad-lambs .	Min	20,00	18,00	2,00	18,00	18,00	0,00	18,00	18,00	0,00
	Max	30,00	30,00	0,00	26,00	26,00	0,00	30,00	30,00	0,00
	Prosjeck	22,89	23,08	-0,19	21,32	20,63	0,69	22,44	22,36	0,08
ovca (za klanje)-sheep .	Min	----	10,00	0,00	10,00	10,00	0,00	10,00	10,00	0,00
	Max	----	10,00	0,00	10,00	10,00	0,00	10,00	10,00	0,00
	Prosjeck	----	10,00	0,00	10,00	10,00	0,00	10,00	10,00	0,00
ždrijebe-foal .	Min	----	----	----	12,00	12,00	0,00	12,00	12,00	0,00
	Max	----	----	----	12,00	12,00	0,00	12,00	12,00	0,00
	Prosjeck	----	----	----	12,00	12,00	0,00	12,00	12,00	0,00

Cijene su izražene u kunama. (1Euro = 7,23 Kuna)

Izvor: TISUP

COMMISSION EUROPEENNE		CENE STOKE ZA KLANJE U EU																				Datum										
Direction générale de l'Agriculture		CENE NA TRŽIŠTU ZEMLJE ČLANICE																				od: 08.11.10										
D2. Viandes bovine, porcine, ovine et aviculture		PRIX DE MARCHÉ - ETATS MEMBRES																				do: 14.11.10										
		MARKET PRICES - MEMBER STATES																														
(EURO/100kg PC/DW)		BE	BG	CZ	DK	DE	EE	GR	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	EU	Promena poslednj		
Junad U2	328.7	316.9	334.7	349.2		444.3	355.6	365.0	301.4	384.1					278.1	347.4		309.4	344.2	298.0	351.6	320.0	261.5	380.1	316.0	308.9			367.4	2.24		
Junad U3	307.7	311.1	331.6	346.8		437.6	353.4	352.0	301.4	382.5					331.2			316.0	345.0	294.0	343.2	226.9	316.6	301.3	375.4	324.3	309.0			355.2	2.95	
Junad R2	282.3	253.9	301.1	321.6	342.7	277.1	431.5	343.1	334.0	289.4	337.8			194.1	254.5	328.7		266.3	334.7	276.5	342.5	234.0	309.4	337.1	305.8	298.6			334.0	7.76		
Junad R3	257.5	247.1	300.2	323.1	339.6	273.8	434.4	340.5	327.0	290.6	350.1			177.7	255.9	316.9		251.2	269.8	337.1	281.3	336.2	310.1	261.5	339.4	317.4	299.4			333.6	7.36	
Junad O2	245.0	267.3	280.0	302.3	302.5	223.5	393.9	290.2	283.0	272.8	296.6	289.0	178.6	255.0	285.6	264.7	251.2	240.4	314.1	266.9	308.0	224.9	290.2	289.2	285.5	291.6	276.6			285.4	4.00	
Junad O3	232.5	224.1	277.4	303.7	306.0	207.4	396.1	290.4	283.0	273.3	299.1	289.0	179.9	264.1	281.7		251.2	245.1	317.2	268.8	308.6	222.5	294.4	291.6	293.1	298.9	280.1			293.5	4.03	
Junad	299.2	250.6	294.8	306.7	331.4	228.3	422.3	330.3	333.1	292.5	365.4	289.0	179.4	258.1	334.4	264.7	251.2	258.9	338.9	272.4	334.7	224.7	307.9	288.2	294.1	303.0	292.4			331.3	4.68	
Bikovi R3	272.8	290.3	209.6	296.2	273.8					232.0	236.3				260.6			290.3	281.7					304.9	274.8					274.0	2.45	
Bikovi	272.8	290.3	209.6	296.2	273.8					232.0	236.3				260.6			290.3	281.7					304.9	274.8					274.0	2.45	
Goveda U2										353.0	293.4							385.2												317.6	322.0	
Goveda U3										353.0	295.5							351.2												321.0	4.04	
Goveda U4										332.0	293.7							331.6												316.1	5.06	
Goveda R3										316.0	283.9						331.5							220.8	309.9		309.1	314.9			301.9	2.92
Goveda R4										300.0	282.6							325.2												292.5	316.4	
Goveda O3										267.0	266.2						287.3							216.1						300.7	278.8	104
Goveda O4										261.0	265.6							323.6												296.9	303.0	288.4
Goveda										293.7	276.4						312.4							209.6	309.9		300.6	311.1			296.8	2.81
Krave R2	269.0									316.0	256.2							197.7	168.6											240.2	283.8	3.97
Krave R3	249.6									209.5	322.0	249.2	210.4				191.4	305.7	193.4	243.3	232.1	217	207.0	186.1	195.6	193.3	263.4	262.3	245.8	279.2	2.35	
Krave R4										233.8	308.0	249.0					174.9	183.7	205.5	235.7	234.7	216.0		189.1	189.9	206.4	236.9	247.8	244.2	248.4	0.24	
Krave O2	221.0	199.1	205.3	219.6	222.2	188.4	198.1	182.8	266.0	226.1	201.1			160.3	174.5	258.0	202.9	212.7	209.4	193.2	181.7		187.9	183.8	181.9	231.5	246.9	209.8	210.8	-0.20		
Krave O3	213.7	202.7	204.9	243.1	229.6	175.2	196.8	187.4	271.0	234.4	220.3			161.9	178.0	254.0	202.4	217.6	214.6	201.8	178.3	178.6	179.8	183.1	208.6	257.1	222.0	231.3	0.94			
Krave O4	210.0	206.3	247.3	234.7	169.9	187.9	182.9	262.0	236.3					161.5	166.1	187.5		219.2	217.0	205.2		181.0	182.0	180.1	183.6	244.9	221.2	224.7	0.32			
Krave P2	180.2	177.2	167.7	183.8	184.0	160.7		161.6	216.0	200.4	185.2	167.0	147.1	169.4	183.6	177.1		177.9	183.6	176.0	161.0	176.2	135.8	172.7	172.4	201.3	176.4	185.1	0.79			
Krave P3	172.6	203.9	165.1	215.3	184.8	148.9	180.1	148.0	241.0	227.3	203.9	167.0	169.7	167.1	224.9	185.2		186.9	182.7	183.4		175.1	136.9	186.6	173.4	238.6	183.4	216.6	1.15			
Krave	219.0	181.3	199.5	218.3	221.9	166.1	183.7	186.3	269.7	229.9	201.8	167.0	163.6	173.6	264.9	183.9		219.5	216.6	195.7	186.0	181.0	170.3	180.0	178.9	237.5	214.7	225.3	0.98			
Junice U2	353.5	227.1	290.1	313.8						323.6	399.0	303.5	407.5				370.0	201.3	238.8	316.9	239.7	346.9							310.1	37.8	-4.66	
Junice U3	333.0	324.9	306.6							347.9	391.0	306.1	409.3					309.0	327.3					288.9						318.7	323.5	3.48
Junice R2	274.5	244.6	266.2	302.7	210.2					290.1	329.0	290.5	409.8					200.7	296.3	226.1	341.4	236.7	277.6	229.9	273.3	293.7	310.0	342.2	-0.81			
Junice R3	265.5	251.6	240.9	304.5	298.5					405.3	346.0	330.0	292.9	401.2				237.8	287.6	234.2				279.5	227.8	288.6	318.8	316.8	329.1	2.98		
Junice R4										312.6	303.0	289.9						180.6	278.0	238.5				276.2	186.4	281.1	294.2	313.6	303.0	3.80		
Junice O2	253.5	221.2	234.9	234.1	217.7					256.7	263.0	262.6	227.8					151.4	189.6	321.4	215.2			221.7	216.9	199.9	251.1	245.1	288.6	242.9	-8.52	
Junice O3	221.8	267.2	236.6	199.2	395.8	289.0	283.0	274.4	250.1	244.0	162.8	182.6	274.4	213.4				205.1	259.8	221.7				223.2	183.4	217.7	252.0	277.0	295.0	262.8	3.38	
Junice O4	234.4	269.8	238.3	195.7						270.8	275.0	272.6						218.6	250.1	228.4				221.3	269.9	189.0	244.1	283.1	301.3	279.2	4.50	
Junice	313.1	253.4	231.1	285.7	274.9	206.5	397.6	328.8	343.5	284.2	398.6	244.0	167.9	184.7	330.6	215.2	201.3	208.7	292.1	225.1	337.9	222.0	255.5	208.4	251.9	285.7	308.4	315.7	183			
Politike	246.1	271.6	247.2	269.4	278.8	195.9	378.3	306.9	297.9	289.5	344.6	238.8	188.7	212.8	309.5	219.6	84.9	215.2	292.3	235.7	303.1	186.8	274.5	220.1	235.4	276.2	291.4	287.9	2.66			
Promena poslednje nedelje	-0.5	-2.1	0.3	1.1	2.5	6.7	5.7	4.6	14	0.0	3.8			6.8	5.7	19	2.2	0.9	-0.5	4.8	0.8	-0.6	-1.6	-0.5	3.5	14	5.6			2.66		

Izvor: EU Komisija

NAPAJANJE ŽIVOTINJA

Zoohigijenska ili tehnološka mjera koja je bila prelomna u razvoju intenzivnog stočarstva je napajanje životinja putem pojilica. Ako su svi drugi parametri ispoštovani nedovoljan unos vode (rehidracija) iz bilo kojih razloga drastično obara proizvodnju. Svaka životinja svakodnevno mora unijeti optimalnu količinu vode za sopstvenu rehidraciju i za dnevnu produkciju. Ako imamo pozitivan bilans ishrane to mora da prati i količina popijene vode u toku dana. U zimskom periodu imamo najviše problema sa napajanjem životinja. Razlozi zbog kojih životinje unose manju količinu vode od optimalne je da voda nije čista, sveža, suviše hladna, suviše tvrda, mikrobiološki neispravna ili da nemaju pristup istoj (smrzavanje vode u cijevima ili valovima).

Šta je dobra i pravilna ishrana !?

Postoji nekoliko osnovnih/fundamentalnih činjenica koje moramo znati i što je još važnije koje moramo svakodnevno primjenjivati.

Nije dovoljno da hrana u hemijskom i nutritivnom/ishrambenom pogledu bude savršeno izbalansirana. Svaka životinja svaki dan i količinski (kvantitativno) mora dobiti optimalnu količinu hrane. Kod preživara pravilan odnos i količina kon-

centrovanih i kabastih hraniva. Kod monogastričnih životinja u zatvorenom načinu držanja sve dnevne potrebe se zadovoljavaju kroz koncentrovana hraniva. Ako životinje jedu manje hrane od njenih dnevnih optimalnih potreba imaćemo pad proizvodnje (manje jaja, sitnija jaja, manje mlijeka, niži dnevni prirast kod tovnog materijala, teladi, junadi, prasadi, svinja, pilica i td.). Krmače dojare će slabije dobiti prasad. Suprasne krmače i nazimice i steone junice i krave neće plodu moći da pruže sve što je neophodno pa će doći do nepravilnog intrauterinog razvoja.

Bilo da se radi o koncentrovanim ili kabastim hranivima glavni ciljevi su da proizvedemo zdravstveno ispravnu hranu. Šta to znači? Hrana mora biti radiološki, toksikološki i ono sa čime se borimo svakodnevno, mikrobiološki i mikotoksikološki ispravna. **AKO JE HRANA ZDRAVSTVENO NEISPRAVNA NI NAJBOLJA HRANIVA ODLIČNE BIOLOŠKE I NUTRITIVNE VRIJEDNOSTI NE MOGU TO KOMPENZOVATI.** Idealno je da oba problema (zdravstvena ispravnost i hemijski sastav) rešavamo paralelno. Ako to nije moguće prvo moramo riješiti zdravstvenu ispravnost hrane pa tek onda forsirati sastav koji će omogućiti što bolju produkciju i što veću zaradu. Ako se ne pridržavamo ovog redosleda nepovratno bacamo pare i vodimo u pitanje rentabilnost proizvodnje.